

رفاه اجتماعی و تامین اجتماعی

از حیث تاریخی، بیسمارک پیشرو طرح رفاه اجتماعی معاصر محسوب می شود

یکی از سازمان های بزرگ بیمه گذار ایران، تامین اجتماعی نام دارد. فارغ از قضاوت درباره گستره و کیفیت خدمات این سازمان برای بیمه شدگانش، باید گفت این عنوان، نام نیکویی است برای یک سازمان بیمه، عنوان تامین اجتماعی دلالت نیکویی دارد بر خدمات رفاهی ای که یک سازمان بیمه همگانی باید برای بیمه شدگان تضمین کند. ایده تامین اجتماعی نخستین بار اواخر قرن نوزدهم ظهور کرد. این مفهوم در قرن بیستم به مرکز توجه بسیاری از مباحث سیاسی و اجتماعی مبدل شد. اما تامین اجتماعی آن گونه که در ابتدا یعنی در اواخر قرن نوزدهم در آلمان مطرح شد، نه به مثابه سازمانی غیردولتی، بلکه به مثابه سازمانی دولتی معرفی شد. اتوفون بیسمارک (۱۸۹۸/۱۸۱۵)، اولین صدر اعظم آلمان (۱۸۹۰/۱۸۷۱) بود. سیاست های سوسیالیستی بیسمارک از او نام و آوازه مثبتی در آلمان ساخت. براساس این سیاست ها، تمام کارگران آلمان، زیر چتر بیمه تامین اجتماعی دولت آلمان قرار می گرفتند. درباره این که چرا او اولین سیاستمداری بوده که این ایده را عملی کرده است، گمانه زنی هایی صورت گرفته است و یکی از مهم ترین این گمانه زنی ها مربوط می شود به خوف او از طبقه کارگر و تمایل احتمالی آنها به جنبش های کارگری آن زمان. بر این اساس، بیسمارک برای این که توجه طبقه کارگر را از جنبش های کارگری و موج مارکسیسم به سمت دولت جلب کند، کارگران آلمان را صاحب امتیازات رفاهی جدیدی کرد. براساس این امتیازات، کارگران آلمان در برابر تصادف، بیکاری، بیماری و پیری بیمه می شدند. این امتیازات برای جو مارکسیستی آن زمان کشورهای اروپایی اهمیت بسیار زیادی داشت، چراکه تاکید جنبش های چپ در آن زمان بر اجتناب ناپذیری انقلاب های کارگری بود و یکی از مهم ترین دلایل چپ ها برای وقوع این انقلاب ها، مساله بیکاری های دوره ای و اجتناب ناپذیر کارگران بود. بیمه بیکاری بیسمارک بسیاری از نگرانی های کارگران را رفع می کرد. همچنین تضمین خدمات درمانی هنگام تصادف و بیماری و نیز تضمین درصدی از حقوق هنگام بازنشستگی برای کارگران قرن نوزدهم امتیاز بسیار بزرگی محسوب می شد. استقبال از خدمات و امتیازات رفاهی دولت آلمان برای کارگران به حدی بود که تامین اجتماعی و رفاهی بیسمارک به سایر کشورهای اروپایی نیز انتقال یافت. بلژیک از نخستین کشورهای بود که پس از آلمان این الگو را پذیرفت. حتی امروزه نیز در بررسی و امتیازدهی به کیفیت ارائه خدمات رفاهی سازمان های بیمه و تامین اجتماعی، مدل بیسمارک یک برند شناخته شده و قابل توجه است.

منبع: جام جم شماره ۳۸۹۵